

2a EDICIÓ DEL PLA D'AVALUACIÓ I MILLORA DEL RENDIMENT ACADÈMIC DELS ESTUDIANTS DE 1r CURS (PAMRA)

Febrer de 2004

1. PREÀMBUL

La Universitat de València ha optat permanentment per la millora de la qualitat afrontant els reptes que les demandes de la societat han plantejat. Per això s'han emprès en els últims anys molt variades iniciatives en l'àmbit de l'avaluació de la qualitat universitària. No resulta casual que al preàmbul dels nostres nous *Estatuts* figure que aquests "han de constituir una eina que ens permeta consolidar una Universitat de qualitat, immersa en l'espai europeu d'ensenyament superior com una institució sòlida i de prestigi".

Així mateix, en el seu articulat i dins el capítol reservat als centres universitaris, s'esmenta com una funció pròpia dels centres la de promoure iniciatives i aplicar mesures que milloren la qualitat dels diversos ensenyament i serveis prestats pel centre (art. 34.f).

Aquesta aposta per la qualitat l'hem de considerar, a la vegada, a la llum de les noves tendències de l'ensenyament superior a Europa, i que comporten un canvi en els models de formació centrat fonamentalment en el treball i l'aprenentatge de l'estudiant i fomentant el desenvolupament de competències que l'habiliten per a un aprenentatge continu al llarg de la vida, així com una adaptació a la varietat i la pluralitat cultural del nostre espai europeu (Bolonya, 1999; Berlín, 2003; etc.).

En el context de l'espai obert de l'ensenyament superior apareix el recent Reial Decret sobre homologació de plans d'estudis i de títols, en el qual es considera l'acreditació dels ensenyaments. Aquest procés implica la necessitat d'assegurar uns estàndards mínims que garantisquen la qualitat dels ensenyaments impartits.

En aquest marc de millora de la qualitat i del nou espai europeu d'ensenyament superior sorgeix la preocupació per analitzar un aspecte molt concret de les nostres titulacions com és ara el rendiment dels estudiants i, en particular, el dels estudiants de primer curs.

Els objectius de qualitat són multidimensionals i depenen de molts factors; per això, quan es parla de rendiment acadèmic dels estudiants, cal considerar, si més no, aspectes relacionats amb el programa formatiu, l'organització de l'ensenyament, recursos humans, recursos materials, el mateix procés formatiu i els resultats dels estudiants de primer curs. Aquests aspectes ja han estat valorats en moltes titulacions de la nostra Universitat dins els diferents plans de qualitat en què ha participat. Tanmateix, a hores d'ara es demana un esforç major donada la importància que té el primer curs en el conjunt del programa formatiu d'una titulació, així com en el desenvolupament acadèmic dels

estudiants que accedeixen a la nostra Universitat. Possibilitar una adequada transició des de l'ensenyament secundari i facilitar la seua adaptació a la titulació triada és un deure ineludible que, sens dubte, repercutirà en una millora de la qualitat de l'ensenyament.

Hem d'afegir que aquest Pla va ser aprovat pel Comitè de Qualitat de la Universitat i la seua primera edició es va desenvolupar el curs 2002-2003; hi van participar totes les titulacions que presentaven majors índexs de fracàs en el rendiment dels estudiants de primer curs. En total van ser 29 les titulacions participants. A partir dels informes finals elaborats pels comitès de les titulacions, el Comitè de Qualitat de la Universitat va aprovar un [Informe final d'Universitat](#), en el qual es dóna suport a diferents iniciatives de les titulacions i s'insta a diversos serveis centrals de la Universitat a assumir diferents iniciatives, algunes de les quals ja s'han engegat.

Atès l'èxit i la implicació de les titulacions participants, el Comitè de Qualitat de la Universitat vol que a tots els centres es genere una cultura de qualitat que permeta respondre adequadament als pròxims reptes institucionals que se'ns acosten. En conseqüència, el Vicerectorat d'Estudis ha decidit institucionalitzar aquest procés d'avaluació, de manera que cada *quatre anys, tota titulació faça una anàlisi exhaustiva sobre el rendiment acadèmic dels seus estudiants i n'elabore l'informe corresponent*. Inicialment s'ha començat l'estudi del rendiment dels estudiants de primer, però convindrà generalitzar l'estudi al rendiment acadèmic en tots els cursos de la titulació. Per a aquest any se'n presenta la segona edició, adreçada a totes les titulacions que tinguen un primer cicle i no hagen participat en l'edició anterior.

2. L'AVALUACIÓ INSTITUCIONAL COM A REFERENT

Podem i devem perseguir diferents objectius mitjançant la introducció d'un procés d'avaluació, dins el context institucional com és ara el que es proposa en aquesta edició.

a) Avaluació de l'eficàcia. Pretenem que s'analitze i que es reflexione sobre les taxes de rendiment, els resultats obtinguts a partir dels objectius marcats, els aprenentatges adquirits pels estudiants, etc. Amb la finalitat que s'arribe a prendre decisions que permeten millorar els resultats i la imatge de la titulació.

b) Avaluació per a la millora. Caldrà analitzar l'estructura del pla d'estudis, els mètodes d'ensenyament utilitzats, la coordinació entre els ensenyaments i els processos d'avaluació. Tot això ha de permetre adoptar estratègies cap a la millora de la gestió de la titulació.

c) Avaluació com a autoregulació. Des de la perspectiva de la gran autonomia que es té en l'organització dels ensenyaments de les titulacions cal reflexionar sobre la capacitat de planificació de la titulació, els sistemes de control intern i extern establerts, així com la participació dels diversos agents interessats en la gestió. Tot això ha de comportar arribar a establir procediments permanents que possibiliten l'assegurament de la qualitat de la titulació.

El model d'avaluació proposat es fonamenta en el desenvolupament de processos interns d'avaluació com a estratègia que permeta a una institució (o centre) diagnosticar les seues fortaleses i debilitats i, conseqüentment, proposar i dur a terme accions de millora. Des d'aquesta perspectiva, l'avaluació del rendiment acadèmic dels estudiants de primer curs, constitueix essencialment un procés de revisió i de reflexió interna que desenvolupa un Comitè de Qualitat amb la finalitat explícita de millorar els processos d'ensenyament i, en conseqüència, els resultats acadèmics dels estudiants de primer curs.

I tot això mitjançant la verificació i la millora dels procediments d'autoregulació establerts per promoure i assegurar la qualitat de l'ensenyament.

L'avaluació d'institucions socials complexes s'ha de basar en les valoracions i l'autoestudi dels mateixos agents per poder assolir la màxima potencialitat i impacte. Si bé a l'ensenyament superior aquestes autoanàlisis s'han estat duent a terme, fonamentalment, com una exigència prèvia a processos d'avaluació externa o d'acreditació, hem d'admetre que constitueixen per ells mateixos una estratègia idònia per garantir la qualitat. Iniciar un procés d'autoavaluació permet a una titulació obtenir nova informació, analitzar els problemes i les dificultats que posen de manifest els col·lectius interessats i identificar les oportunitats per millorar i prendre decisions orientades a l'establiment de procediments per a l'assegurament de la qualitat. És, doncs, una eina fonamental per a l'autoregulació i el desenvolupament d'una titulació. Però, alhora, també serveix com a preparació per a qualsevol procés d'avaluació externa a què es pugui sotmetre la titulació, com és ara l'acreditació.

3. EL PROCÉS D'AVALUACIÓ

La guia d'avaluació que es proposa ha estat elaborada amb la finalitat d'orientar el treball dels membres dels Comitès de Qualitat ja establerts en alguns centres o dels Comitès de Qualitat específics nomenats per les CAT per a la realització de l'informe sobre el rendiment acadèmic dels estudiants de primer curs.

El Comitè de Qualitat d'una titulació és un òrgan tècnic d'experts nomenat per la Junta del Centre i/o la CAT. Ha d'elaborar un informe que, després d'una valoració detallada i reflexiva de la realitat, identifiqui punts forts i dèbils dels resultats obtinguts pels estudiants de primer i reculli una proposta explícita d'accions de millora que tinguin una clara repercussió en el rendiment acadèmic.

La composició de cada Comitè de Qualitat serà flexible i s'hi ha d'assegurar en tot moment la participació dels diversos estaments amb representativitat en els estudis. Per fer-la operativa, s'estima que no sobrepassi els set membres. És recomanable que la coordini el president de la CAT o un altre membre de l'equip directiu, com a mostra del suport institucional que es dona al procés d'avaluació.

Les tasques del Comitè de Qualitat en aquest procés d'avaluació són l'elaboració de l'informe inicial d'autoavaluació i, posteriorment, de l'informe final de la titulació.

El procés d'avaluació està organitzat en quatre fases:

1. Autoavaluació. El Comitè de Qualitat de la titulació descriu i valora la situació dels seus ensenyaments, i selecciona i proposa un pla de millora per desenvolupar els pròxims anys. El resultat d'aquest procés és l'**informe inicial** (o informe d'autoavaluació) que, una vegada enllestit, s'ha d'enviar al Vicerektorat d'Estudis.

Les funcions dels membres del Comitè de Qualitat per a la realització de l'informe inicial d'autoavaluació són: aplegar dades i d'altres *evidències* objectives en què sustentin els seus judicis valoratius (també es podran obtenir a partir del pròxim *Butlletí d'informació acadèmica*, del Servei d'Estudiants, GADE i altres serveis centrals), analitzar aquestes dades i consultar els interessats en el problema. I tot això amb la finalitat de reflexionar sobre el rendiment acadèmic dels estudiants de la seua titulació i proposar els corresponents plans de millora i d'innovació educativa. Les reflexions i les

valoracions fetes han d'estar sustentades sempre en *evidències* d'informació degudament documentades i argumentades.

2. Avaluació externa. Un grup d'avaluadors externs a la titulació analitzada valida l'informe inicial (tant per mitjà d'anàlisi documental com mitjançant una visita a la unitat avaluada, demanant informació directa dels estudiants i d'altres membres de la comunitat educativa), emet les seues recomanacions i proposa millores. La funció principal de l'**informe extern** és assegurar la interpretació correcta que fa de les dades el Comitè de Qualitat de la titulació i garantir la viabilitat i la prioritat del pla de millora. El resultat d'aquesta fase és l'informe extern, que s'ha d'enviar al Vicerectorat d'Estudis i presentar al Comitè de Qualitat de la titulació a fi que, tot recollint els suggeriments que estimen oportuns, elaboren l'informe final.

3. Informe final de la titulació. Ha de presentar una síntesi de les valoracions de les diverses dimensions interessades en la titulació recollides en els informes d'avaluació interna i externa, així com una relació dels principals punts forts i dèbils detectats i, finalment, com un element fonamental del document, ha de destacar explícitament i degudament prioritzades i perioditzades les accions de millora per introduir al pla de millores, a fi de consolidar els punts forts i aconseguir resoldre o millorar els punts dèbils. L'**informe final** l'elabora el Comitè de Qualitat de la titulació i l'aprova, finalment, la CAT i/o la Junta de Centre, qui l'eleva al Vicerectorat d'Estudis.

Les propostes de millora recollides a l'informe final no comportaran, necessàriament, un canvi en la dotació estructural de les titulacions o dels departaments, sinó una optimització dels recursos existents, de les estratègies organitzatives o de qualsevol innovació educativa que considere oportú la comissió redactora de l'informe.

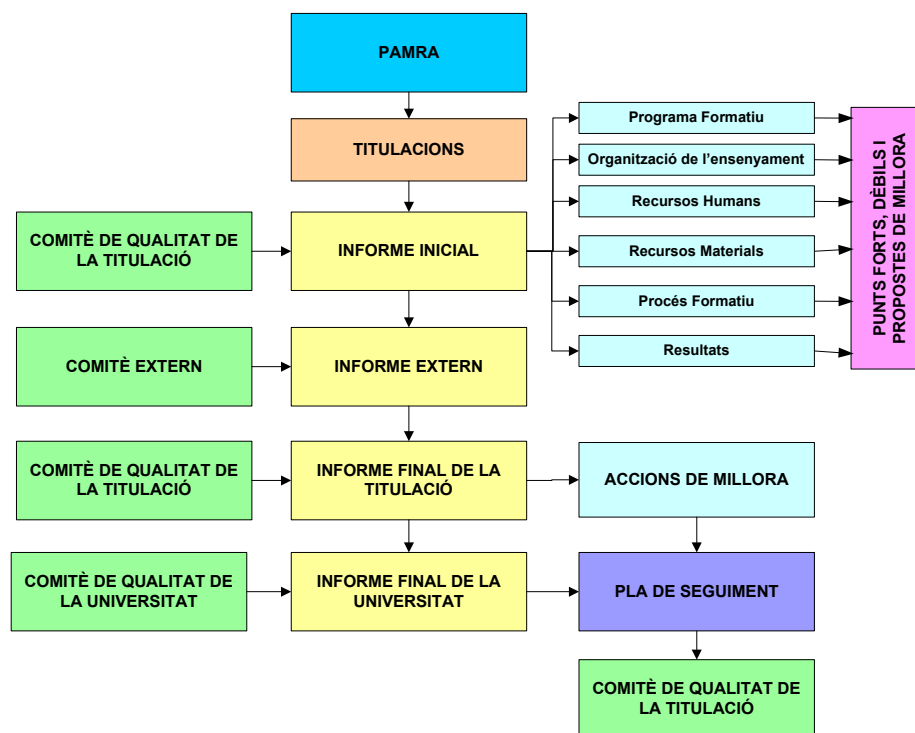
És responsabilitat de la CAT i de l'equip de direcció del centre negociar amb els estaments pertinents, en especial departaments, l'adopció o l'engegada de qualsevol proposta innovadora o de millora inclosa a l'informe final.

4. Informe final de la Universitat. El Comitè de Qualitat de la Universitat farà un informe que integrarà els resultats de tots els processos enllestits.

El Comitè de Qualitat de la Universitat instarà que el Vicerectorat d'Estudis, o altra instància, reculli les propostes d'innovació educativa generades i establisca els mecanismes d'adaptació necessaris perquè es consideren administrativament en els plans d'organització docent dels professors i dels departaments.

Esquemàticament, aquest seria el procés global d'avaluació proposat:

PROCÉS D'AVALUACIÓ DEL PAMRA

Vist el conjunt del procés, hem d'insistir que l'informe final d'una titulació comportarà una definició de les fortaleses i les debilitats en les diferents dimensions que envolten el rendiment acadèmic dels estudiants. Però de cap manera esgota la reflexió que sobre aquesta qüestió puguen fer altres òrgans vinculats directament amb la titulació. Com tampoc no limita les competències que aquests puguen tenir encomanades. D'igual manera, cal tenir clar que el procés proposat no inclou tots els indicadors i dimensions susceptibles de ser considerats en un estudi.

Conseqüentment, *no s'espera que aquest informe s'entengui com un procés final* sinó com un altre punt d'arrancada encaminat a la qualitat del sistema. El seu objectiu principal és la millora educativa de la nostra institució, l'optimització del que ja existeix, la millora dels processos d'avaluació interna, la consolidació d'una cultura de la qualitat i la coherència entre l'oferta acadèmica i els resultats esperats quant al rendiment acadèmic dels estudiants objecte d'estudi en aquest informe. Entès tot això dins un context global en què l'oferta de titulacions i d'opcions universitàries, pública i privada, és cada dia més àmplia i variada.

Establertes aquestes premisses generals, som conscients que es poden generar diferents expectatives i dubtes sobre aquest procés en conjunt que lògicament poden interferir en el sentit últim que ha guiat la implantació d'aquest procés: reflexionar sobre els resultats acadèmics dels nostres estudiants buscant elements de millora dins el context de l'avaluació de la qualitat. Esperem que els suggeriments i les propostes se centren, fonamentalment, dins aquest marc d'innovació educativa.

4. SEGUIMENT I SUPORT DEL PLA

Per a tot el procés d'avaluació, especialment en les fases d'elaboració de l'informe inicial i de l'informe final, el Comitè de Qualitat de la titulació disposarà de l'assessorament directe del Gabinet d'Avaluació i Diagnòstic Educatiu (GADE).

Amb tots els informes finals de les titulacions, el Comitè de Qualitat de la Universitat emetrà un informe final en què es basaran les propostes que estime pertinents.

El Pla no acaba en l'emissió de l'informe final. Les titulacions han de mantenir una comissió permanent que s'assegure de la implementació, per part dels òrgans directius pertinents (CAT, direcció del centre, departaments...), de las diverses accions de millora plantejades a l'informe final i que faça un seguiment del rendiment dels estudiants. Aquesta tasca de seguiment és tan important com la desenvolupada en l'elaboració de l'informe. Per a aquesta fase, també es podrà disposar de l'assessorament tècnic del GADE.

5. CALENDARI

19 de novembre de 2003:	Aprovació de la 2a edició del PAMRA pel Comitè de Qualitat de la Universitat.
25 de febrer de 2004:	Presentació de la 2a edició del PAMRA pel vicerector d'Estudis als presidents de les CAT.
Del 26 febrer al 5 març:	Constitució del Comitè de Qualitat als centres.
Del 8 de març al 7 de maig:	Elaboració de l' <i>informe inicial d'autoavaluació</i> , aprovació formal per la CAT i remissió al Vicerectorat d'Estudis.
7 de maig:	Constitució de Comitès Externs.
Del 10 de maig al 4 juny:	Audiència externa i elaboració d' <i>informes externs</i> .
Del 7 de juny al 24 juny:	Elaboració de l' <i>informe final</i> i aprovació definitiva per la CAT i remissió al Vicerectorat d'Estudis.
Del 28 de juny al 16 juliol:	Aprovació dels <i>plans de millora</i> pel Comitè de Qualitat de la Universitat.

6. TITULACIONS CONVIDADES A PARTICIPAR EN LA 2a EDICIÓ DEL PAMRA

Titulació	Centre
Diplomat en Ciències Empresarials (ONT)	F. d'Economia (Ontinyent)
Diplomat en Educació Social	F. de Filosofia i C. de l'Educació
Diplomat en Infermeria	EU d'Infermeria
Diplomat en Fisioteràpia	EU de Fisioteràpia
Diplomat en Logopèdia	Facultat de Psicologia
Diplomat en Nutrició Humana i Dietètica	Facultat de Farmàcia
Diplomat en Turisme	F. d'Economia
Llicenciat en Comunicació Audiovisual	Facultat de Filologia
Llicenciat en Filologia Clàssica	Facultat de Filologia
Llicenciat en Història de l'Art	F. de Geografia i Història
Llicenciat en Medicina	F. de Medicina i Odontologia
Llicenciat en Odontologia	F. de Medicina i Odontologia
Llicenciat en Pedagogia	F. de Filosofia i C. de l'Educació
Llicenciat en Periodisme	Facultat de Filologia
Llicenciat en Sociologia (C. Polítiques)	F. de Ciències Socials
Mestre, especialitat d'Audició i Llenguatge	EU de Magisteri
Mestre, especialitat d'Educació Infantil	EU de Magisteri
Mestre, especialitat d'Educació Infantil (Ont)	EU de Magisteri (Ontinyent)
Mestre, especialitat d'Educació Especial	EU de Magisteri
Mestre, especialitat d'Educació Musical	EU de Magisteri
Mestre, especialitat d'Educació Primària	EU de Magisteri

Les titulacions que hagen participat recentment en algun procés d'avaluació institucional podran ajornar-hi la seua participació per a cursos posteriors, i en aquest duran a terme un procediment abreujat que els facilitarà oportunament el Gabinet d'Avaluació i Diagnòstic Educatiu (GADE).

Documento seguro incrustado

El archivo http://www.uv.es/gade/v/docs/IF_PEMRA.pdf es un documento seguro que se ha incrustado en este documento. Haga doble clic en el pin para visualizar.

